

UREDBA KOMISIJE (EU) 2022/720**od 10. svibnja 2022.****o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađenih djelovanja****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća br. 19/65/EEZ od 2. ožujka 1965. o primjeni članka 85. stavka 3. Ugovora na određene kategorije sporazuma i usklađenih djelovanja ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 1.,nakon objave nacрта ove Uredbe ⁽²⁾,

nakon savjetovanja sa Savjetodavnim odborom za pitanja ograničavajućih djelovanja i vladajućih položaja,

budući da:

- (1) Uredbom br. 19/65/EEZ Komisija se ovlašćuje za primjenu putem uredbe članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („Ugovor”) na određene kategorije vertikalnih sporazuma i odgovarajućih usklađenih djelovanja koje su obuhvaćene člankom 101. stavkom 1. Ugovora.
- (2) U Uredbi Komisije (EU) br. 330/2010 ⁽³⁾ definira se kategorija vertikalnih sporazuma za koje je Komisija smatrala da uobičajeno ispunjavaju uvjete utvrđene u članku 101. stavku 3. Ugovora. Iskustvo stečeno primjenom Uredbe (EU) br. 330/2010, koja prestaje važiti 31. svibnja 2022., općenito je pozitivno, kako je utvrđeno u evaluaciji te uredbe. Uzimajući u obzir to iskustvo i nova kretanja na tržištu, kao što je rast e-trgovine te nove ili raširenije vrste vertikalnih sporazuma, primjereno je donijeti novu uredbu o skupnom izuzeću.
- (3) Kategorija sporazuma za koje se smatra da uobičajeno ispunjavaju uvjete utvrđene u članku 101. stavku 3. Ugovora obuhvaća vertikalne sporazume za kupnju ili prodaju robe ili usluga, ako te sporazume sklapaju poduzetnici koji međusobno nisu konkurenti na tržištu, određeni konkurenti ili određena udruženja trgovaca koji se bave maloprodajom. Ova kategorija također uključuje i vertikalne sporazume koji sadrže dodatne odredbe o ustupanju ili korištenju prava intelektualnog vlasništva. Pojam „vertikalni sporazumi” trebalo bi tumačiti tako da uključuje i odgovarajuća usklađena djelovanja.
- (4) Za primjenu članka 101. stavka 3. Ugovora na temelju uredbe nije potrebno definirati one vertikalne sporazume koji mogu biti obuhvaćeni člankom 101. stavkom 1. Ugovora. U postupku pojedinačne ocjene sporazuma iz članka 101. stavka 1. Ugovora treba voditi računa o nekoliko čimbenika, posebno o strukturi tržišta s obzirom na ponudu i potražnju.
- (5) Pogodnost skupnog izuzeća utvrđena ovom Uredbom trebala bi se ograničiti na vertikalne sporazume za koje se s dostatnom sigurnošću može pretpostaviti da ispunjavaju uvjete iz članka 101. stavka 3. Ugovora.
- (6) Određene vrste vertikalnih sporazuma mogu poboljšati ekonomsku učinkovitost unutar proizvodnog lanca ili lanca distribucije poboljšanjem suradnje između poduzetnika koji su stranke sporazuma. Konkretno, strankama mogu smanjiti troškove transakcija i distribucije te doprinijeti optimizaciji njihove prodaje i ulaganja.

⁽¹⁾ SL 36, 6.3.1965.⁽²⁾ SL C 359, 7.9.2021., str. 1.⁽³⁾ Uredba Komisije (EU) br. 330/2010 od 20. travnja 2010. o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađenih djelovanja (SL L 102, 23.4.2010., str. 1.).

- (7) Vjerojatnost da će takvo povećanje učinkovitosti nadmašiti protutržišne učinke koji su posljedica ograničenja sadržanih u vertikalnim sporazumima ovisi o tržišnoj snazi stranaka sporazuma, a posebno o mjeri u kojoj su ti poduzetnici izloženi konkurenciji drugih dobavljača robe ili usluga, a koje njihovi klijenti smatraju nadomjestivima ili zamjenjivima na temelju njihovih svojstava, cijena ili namjene.
- (8) Može se pretpostaviti da u slučajevima kada tržišni udjel svakog poduzetnika koji je stranka sporazuma ne premašuje 30 % na mjerodavnom tržištu, vertikalni sporazumi koji ne sadrže određene vrste teških ograničenja tržišnog natjecanja obično dovode do poboljšanja proizvodnje ili distribucije te potrošačima omogućuju pravedan dio postignute koristi.
- (9) Kada tržišni udjel premašuje prag od 30 %, ne može se pretpostaviti da će vertikalni sporazumi obuhvaćeni člankom 101. stavkom 1. Ugovora imati uobičajeno objektivne pozitivne učinke takve vrste i opsega da bi mogli kompenzirati nepovoljne učinke koje ti sporazumi imaju za tržišno natjecanje. Istodobno se ne može ni pretpostaviti da su ti sporazumi obuhvaćeni člankom 101. stavkom 1. Ugovora ili da ispunjavaju uvjete iz članka 101. stavka 3. Ugovora.
- (10) Ekonomija internetskih platformi ima sve važniju ulogu u distribuciji robe i usluga. Poduzetnici koji posluju na internetskim platformama omogućuju nove načine poslovanja, od kojih neke nije lako kategorizirati primjenom koncepta koji se vezuju uz vertikalne sporazume u tradicionalnoj ekonomiji. Konkretno, pružatelji usluga internetskog posredovanja omogućuju poduzetnicima da nude robu ili usluge drugim poduzetnicima ili krajnjim potrošačima kako bi se olakšalo pokretanje izravnih transakcija između poduzetnika ili između poduzetnika i krajnjih potrošača. Sporazumi o pružanju usluga internetskog posredovanja jesu vertikalni sporazumi i zato bi se na njih trebalo primjenjivati skupno izuzeće utvrđeno ovom Uredbom, pod uvjetima koji su u njoj navedeni.
- (11) Definicija usluga internetskog posredovanja iz Uredbe (EU) 2019/1150 Europskog parlamenta i Vijeća (*) trebala bi se prilagoditi za potrebe ove Uredbe. Konkretno, definicija iz ove Uredbe trebala bi se odnositi na poduzetnike kako bi odražavala područje primjene članka 101. Ugovora. Trebala bi uključivati i usluge internetskog posredovanja koje olakšavaju pokretanje izravnih transakcija između poduzetnika kao i one koje olakšavaju pokretanje izravnih transakcija između poduzetnika i krajnjih potrošača.
- (12) Dvojna distribucija odnosi se na scenarij u kojem dobavljač prodaje robu ili usluge ne samo na razini uzlaznog nego i na razini silaznog tržišta, što znači da se natječe sa svojim neovisnim distributerima. U tom scenariju, ako nema teških ograničenja i kupac se ne natječe s dobavljačem na razini uzlaznog tržišta, mogući negativni učinak vertikalnog sporazuma na konkurentski odnos dobavljača i kupca na razini silaznog tržišta manje je važan od mogućeg pozitivnog učinka vertikalnog sporazuma na tržišno natjecanje na razini uzlaznog ili silaznog tržišta općenito. Stoga bi ovom Uredbom trebalo izuzeti vertikalne sporazume sklopljene u takvim scenarijima dvojne distribucije.
- (13) Razmjena informacija između dobavljača i kupca može pridonijeti protržišnim učincima vertikalnih sporazuma, a posebno optimizaciji postupaka proizvodnje i distribucije. Međutim, u dvojnoj distribuciji razmjena određenih vrsta informacija može izazvati horizontalne probleme. Stoga bi ovom Uredbom trebalo izuzeti samo razmjenu informacija između dobavljača i kupca u scenariju dvojne distribucije koja je i izravno povezana s provedbom vertikalnog sporazuma i nužna za poboljšanje proizvodnje ili distribucije ugovorne robe ili usluga.
- (14) Osnova za izuzeće vertikalnih sporazuma u scenarijima dvostruke distribucije ne primjenjuje se na vertikalne sporazume o pružanju usluga internetskog posredovanja ako je pružatelj usluga internetskog posredovanja ujedno i konkurentni poduzetnik na mjerodavnom tržištu za prodaju posredovane robe ili usluga. Pružatelji usluga

(*) Uredba (EU) 2019/1150 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o promicanju pravednosti i transparentnosti za poslovne korisnike usluga internetskog posredovanja (SL L 186, 11.7.2019., str. 57.).

internetskog posredovanja koji imaju takvu hibridnu funkciju mogli bi imati mogućnost i poticaj da utječu na ishod tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu za prodaju posredovane robe ili usluga. Stoga se ovom Uredbom ne bi trebali izuzeti takvi vertikalni sporazumi.

- (15) Ovom se Uredbom ne bi trebali izuzeti vertikalni sporazumi koji sadrže ograničenja koja bi mogla ograničiti tržišno natjecanje i nanijeti štetu potrošačima ili ograničenja koja nisu neophodna za povećanje učinkovitosti. Konkretno, pogodnost skupnog izuzeća utvrđena ovom Uredbom ne bi se trebala primjenjivati na vertikalne sporazume koji sadrže određene vrste teških ograničenja tržišnog natjecanja, kao što su minimalne i fiksne preprodajne cijene i određene vrste teritorijalne zaštite, uključujući sprečavanje učinkovite upotrebe interneta za prodaju ili određena ograničenja internetskog oglašavanja. Prema tome, skupno izuzeće utvrđeno ovom Uredbom trebalo bi se primjenjivati na ograničenja internetske prodaje i internetskog oglašavanja pod uvjetom da se tim ograničenjima izravno ili neizravno, samostalno ili u kombinaciji s drugim čimbenicima pod kontrolom stranaka ne nastoji spriječiti učinkovita upotreba interneta od strane kupca ili njegovih klijenata za prodaju ugovorne robe ili usluga na određenim područjima ili određenim klijentima, ili upotreba cijelog kanala internetskog oglašavanja, kao što su usluge usporedbe cijena ili oglašavanje na tražilicama. Na primjer, skupno izuzeće utvrđeno ovom Uredbom ne bi se trebalo primjenjivati na ograničenja internetske prodaje ako je njihov cilj znatno smanjiti ukupni obujam internetske prodaje ugovorne robe ili usluga na mjerodavnom tržištu ili mogućnost potrošača da putem interneta kupuju takvu robu ili usluge. Pri kategorizaciji ograničenja kao teškog u smislu članka 4. točke (e) može se uzeti u obzir sadržaj i kontekst tog ograničenja, ali se ona ne bi trebala temeljiti na tržišnim okolnostima ili na pojedinačnim obilježjima stranaka.
- (16) Ovom Uredbom ne bi se trebala izuzeti ograničenja za koja se ne može s dostatnom sigurnošću pretpostaviti da ispunjavaju uvjete iz članka 101. stavka 3. Ugovora. Konkretno, kako bi se osigurao pristup i spriječilo tajno dogovaranje na mjerodavnom tržištu, skupnom izuzeću trebalo bi dodati određene uvjete. S tim ciljem, izuzeće obveza nenatjecanja trebalo bi ograničiti na obveze koje ne traju dulje od pet godina. Obveze koje sprečavaju članove sustava selektivne distribucije da prodaju robne marke određenih konkurentnih dobavljača također bi trebalo izuzeti iz pogodnosti ove Uredbe. Pogodnost iz ove Uredbe ne bi se trebala primjenjivati na obveze pariteta maloprodaje koje kupce usluga internetskog posredovanja sprečavaju da nude, prodaju ili preprodaju robu ili usluge krajnjim korisnicima pod povoljnijim uvjetima koristeći se konkurentnim uslugama internetskog posredovanja.
- (17) Ograničenje tržišnog udjela, neizuzimanje određenih vertikalnih sporazuma i uvjeti predviđeni ovom Uredbom općenito osiguravaju da sporazumi na koje se skupno izuzeće primjenjuje sudjelujućim poduzetnicima ne omogućuju uklanjanje tržišnog natjecanja u odnosu na značajan dio predmetnih proizvoda ili usluga.
- (18) Ako u pojedinom slučaju Komisija utvrdi da sporazum na koji se primjenjuje skupno izuzeće utvrđeno ovom Uredbom ipak proizvodi učinke u suprotnosti s člankom 101. stavkom 3. Ugovora, ona može povući pogodnost iz ove Uredbe prema članku 29. stavku 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003^(*). Tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje može ukinuti pogodnost iz ove Uredbe ako su ispunjeni uvjeti iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1/2003.
- (19) Ako Komisija ili tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje povuče pogodnost iz ove Uredbe, snosi teret dokazivanja da je predmetni vertikalni sporazum obuhvaćen područjem primjene članka 101. stavka 1. Ugovora i da sporazum ne ispunjava barem jedan od četiriju uvjeta iz članka 101. stavka 3. Ugovora.
- (20) Za donošenje odluke o tome treba li povući pogodnost iz ove Uredbe na temelju članka 29. Uredbe (EZ) br. 1/2003, posebno su važni protutržišni učinci koji mogu nastati kao posljedica postojanja paralelnih mreža vertikalnih sporazuma koji imaju slične učinke, koji značajno ograničavaju pristup mjerodavnom tržištu ili tržišnom natjecanju na njemu. Takvi kumulativni učinci posebno se mogu pojaviti u slučaju isključive distribucije, isključive nabave, selektivne distribucije, obveza pariteta ili obveza nenatjecanja.

(*) Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora (SL L 1, 4.1.2003., str. 1.).

- (21) Kako bi se pojačao nadzor paralelnih mreža vertikalnih sporazuma koji imaju slične protutržišne učinke i koji obuhvaćaju više od 50 % predmetnog tržišta, Komisija može uredbom proglasiti ovu Uredbu neprimjenjivom na vertikalne sporazume koji sadrže određena ograničenja koja se odnose na predmetno tržište, čime se ponovno uspostavlja puna primjena članka 101. Ugovora na takve sporazume,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe, primjenjuju se sljedeće definicije:
- (a) „vertikalni sporazum” znači bilo koji sporazum ili usklađeno djelovanje dvaju ili više poduzetnika koji za potrebe sporazuma ili usklađenog djelovanja djeluju na različitim razinama proizvodnog ili distribucijskog lanca u odnosu na uvjete po kojima stranke sporazuma mogu kupovati, prodavati ili preprodavati određenu robu ili usluge;
 - (b) „vertikalno ograničenje” znači ograničenje tržišnog natjecanja sadržano u vertikalnom sporazumu koje je obuhvaćeno područjem primjene članka 101. stavka 1. Ugovora;
 - (c) „konkurentni poduzetnik” znači stvarni ili potencijalni konkurent; „stvarni konkurent” znači poduzetnik koji djeluje na istom mjerodavnom tržištu; „potencijalni konkurent” znači poduzetnik koji bi, u odsutnosti vertikalnog sporazuma, na realnoj, a ne samo na hipotetičkoj osnovi, mogao u kratkom roku izvršiti potrebna dodatna ulaganja ili snositi druge potrebne troškove kako bi ušao na mjerodavno tržište;
 - (d) „dobavljač” uključuje poduzetnika koji pruža usluge internetskog posredovanja;
 - (e) „usluge internetskog posredovanja” znači usluge informacijskog društva u smislu članka 1. stavka 1. točke (b) Direktive (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁾ koje poduzetnicima omogućuju da nude robu ili usluge:
 - i. drugim poduzetnicima, radi olakšavanja pokretanja izravnih transakcija između tih poduzetnika; ili
 - ii. krajnjim potrošačima, radi olakšavanja pokretanja izravnih transakcija između tih poduzetnika i krajnjih potrošača; neovisno o tome jesu li i gdje su transakcije konačno zaključene.
 - (f) „obveza nenatjecanja” znači svaka izravna ili neizravna obveza koja kupca sprečava da proizvodi, kupuje, prodaje ili preprodaje robu ili usluge koji konkuriraju ugovornoj robi ili uslugama, ili svaka izravna ili neizravna obveza kupca da od dobavljača ili drugog poduzetnika kojeg odredi dobavljač kupi više od 80 % svoje ukupne nabave ugovorne robe ili usluga i njihovih zamjenskih proizvoda na mjerodavnom tržištu, što se izračunava na temelju vrijednosti kupnje ili, ako je to uobičajena praksa u sektoru, količine kupnje u prethodnoj kalendarskoj godini;
 - (g) „sustav selektivne distribucije” znači sustav distribucije u kojem se dobavljač obvezuje prodavati ugovornu robu ili usluge, izravno ili neizravno, samo distributerima odabranima na temelju utvrđenih kriterija, pri čemu se ti distributeri obvezuju da neće prodavati takvu robu ili usluge neovlaštenim distributerima na području koje je dobavljač odredio za taj sustav;
 - (h) „sustav isključive distribucije” znači distribucijski sustav u kojem dobavljač dodjeljuje područje ili skupinu klijenata isključivo sebi ili najviše pet kupaca, a svim ostalim kupcima ograničava aktivnu prodaju na isključivom području ili isključivoj skupini klijenata;

⁽⁶⁾ Direktiva (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva (SL L 241, 17.9.2015., str. 1.).

- (i) „prava intelektualnog vlasništva” uključuju prava industrijskog vlasništva, znanje i iskustvo (*know-how*), autorsko pravo i srodna prava;
- (j) „znanje i iskustvo (*know-how*)” znači paket nepatentiranih tehničkih informacija koje su rezultat dobavljačeva iskustva i testiranja te su tajne, značajne i prepoznatljive: „tajan” znači da znanje i iskustvo nije opće poznato ili lako dostupno; „značajan” znači da znanje i iskustvo obuhvaća informacije koje su bitne i korisne za kupca kako bi mogao koristiti, prodavati ili preprodavati ugovornu robu ili usluge; „prepoznatljiv” znači da je znanje i iskustvo opisano na dostatno razumljiv način, kako bi bilo moguće provjeriti ispunjava li kriterije tajnosti i značajnosti;
- (k) „kupac” uključuje poduzetnika koji prodaje robu ili usluge u ime drugog poduzetnika na temelju sporazuma koji je obuhvaćen člankom 101. stavkom 1. Ugovora;
- (l) „aktivna prodaja” znači aktivno kontaktiranje s klijentima posjetima, pismima, e-poštom, pozivima ili drugim sredstvima izravne komunikacije ili ciljanim oglašavanjem i promidžbom na internetu i izvan njega, na primjer putem tiskanih ili digitalnih medija, uključujući internetske medije, usluge usporedbe cijena ili oglašavanje na tražilicama usmjereno na klijente na određenim područjima ili skupine klijenata, upravljanje internetskim stranicama s vršnom domenom koja odgovara određenim područjima ili ponuda jezika na internetskim stranicama koji se obično upotrebljavaju na određenim područjima, pri čemu se takvi jezici razlikuju od onih koji se obično upotrebljavaju na području na kojem kupac ima poslovni nastan;
- (m) „pasivna prodaja” znači prodaja ostvarena kao odgovor na samoinicijativne zahtjeve pojedinačnih klijenata, uključujući isporuku robe ili usluga klijentu, bez oglašavanja koje je aktivno usmjereno na određenog klijenta, skupinu klijenata ili područje, uključujući prodaju koja proizlazi iz sudjelovanja u postupcima javne nabave ili podnošenja ponuda za privatne pozive na nadmetanje;

2. Za potrebe ove Uredbe, pojmovi „poduzetnik”, „dobavljač”, i „kupac” uključuju i njihove povezane poduzetnike.

Izraz „povezani poduzetnici” znači:

- (a) poduzetnici u kojima stranka sporazuma izravno ili neizravno:
 - i. ima ovlast ostvarivati više od polovine glasačkih prava; ili
 - ii. ima ovlast imenovati više od polovine članova nadzornog odbora, uprave, odnosno odgovarajućih tijela koja zakonski zastupaju poduzetnika; ili
 - iii. ima pravo upravljati poslovanjem poduzetnika; ili
- (b) poduzetnici koji izravno ili neizravno ostvaruju nad strankom sporazuma prava ili ovlasti navedene u točki (a); ili
- (c) poduzetnici u kojima poduzetnik iz točke (b) izravno ili neizravno ima prava ili ovlasti navedene u točki (a); ili
- (d) poduzetnici u kojima stranka sporazuma zajedno s jednim ili više poduzetnika navedenih u točkama (a), (b) ili (c) ili u kojima dva ili više potonjih poduzetnika zajednički ostvaruju prava ili ovlasti navedene u točki (a); ili
- (e) poduzetnici u kojima prava ili ovlasti navedene pod točkom (a) zajednički imaju:
 - i. stranke sporazuma ili njihovi povezani poduzetnici iz točaka od (a) do (d); ili
 - ii. jedna ili više stranaka sporazuma ili jedan ili više s njima povezanih poduzetnika navedenih u točkama od (a) do (d) i jedna ili više trećih strana.

Članak 2.

Izuzeće

1. Na temelju članka 101. stavka 3. Ugovora i podložno odredbama ove Uredbe, članak 101. stavak 1. Ugovora ne primjenjuje se na vertikalne sporazume. Ovo izuzeće se primjenjuje ako takvi sporazumi sadrže vertikalna ograničenja.

2. Izuzeće iz stavka 1. primjenjuje se na vertikalne sporazume sklopljene između udruženja poduzetnika i pojedinačnog člana ili između takvog udruženja i pojedinačnog dobavljača samo ako su svi članovi tog udruženja trgovci na malo robom te ako nijedan pojedinačni član udruženja poduzetnika, zajedno sa svojim povezanim poduzetnicima, ne ostvaruje ukupni godišnji prihod veći od 50 milijuna EUR. Ova Uredba obuhvaća vertikalne sporazume koje su sklopila takva udruženja poduzetnika, ne dovodeći u pitanje primjenu članka 101. Ugovora na horizontalne sporazume koji su sklopljeni između članova udruženja ili odluke koje to udruženje donosi.

3. Izuzeće iz stavka 1. primjenjuje se na vertikalne sporazume koji sadrže odredbe kojima se kupcu ustupaju ili daju na korištenje prava intelektualnog vlasništva, pod uvjetom da te odredbe ne čine primarni cilj takvih sporazuma te da su izravno povezani s uporabom, prodajom ili preprodajom robe ili usluga od strane kupca ili njegovih klijenata. Izuzeće se primjenjuje pod uvjetom da u odnosu na ugovornu robu ili usluge te odredbe ne sadržavaju ograničenja tržišnog natjecanja koja imaju isti cilj kao i vertikalna ograničenja koja nisu izuzeta na temelju ove Uredbe.

4. Izuzeće iz stavka 1. ne primjenjuje se na vertikalne sporazume sklopljene između konkurentnih poduzetnika. Međutim, to se izuzeće primjenjuje kada konkurentni poduzetnici sklope neuzajamni vertikalni sporazum i vrijedi jedno od sljedećeg:

- (a) dobavljač djeluje na razini uzlaznog tržišta kao proizvođač, uvoznik ili trgovac na veliko, a na razini silaznog tržišta kao uvoznik, trgovac na veliko ili trgovac na malo robom, dok je kupac uvoznik, trgovac na veliko ili trgovac na malo na razini silaznog tržišta i nije konkurentni poduzetnik na razini uzlaznog tržišta na kojoj kupuje ugovornu robu; ili
- (b) dobavljač pruža usluge na nekoliko razina trgovine, dok kupac pruža usluge na razini maloprodaje i nije konkurentni poduzetnik na razini trgovine na kojoj kupuje ugovorne usluge.

5. Iznimke navedene u stavku 4. točkama (a) i (b) ne primjenjuju se na razmjenu informacija između dobavljača i kupca koja nije izravno povezana s provedbom vertikalnog sporazuma ili nije nužna za poboljšanje proizvodnje ili distribucije ugovorne robe ili usluga ili na razmjenu informacija koja ne ispunjava nijedan od ta dva uvjeta.

6. Iznimke navedene u stavku 4. točkama (a) i (b) ne primjenjuju se na vertikalne sporazume o pružanju usluga internetskog posredovanja ako je pružatelj usluga internetskog posredovanja konkurentni poduzetnik na mjerodavnom tržištu za prodaju posredovane robe ili usluga.

7. Ova se Uredba ne primjenjuje na vertikalne sporazume čiji je predmet obuhvaćen područjem primjene druge uredbe o skupnom izuzeću, osim ako tom uredbom nije drukčije propisano.

Članak 3.

Prag tržišnog udjela

1. Izuzeće iz članka 2. primjenjuje se pod uvjetom da tržišni udjel dobavljača na mjerodavnom tržištu na kojem prodaje ugovornu robu ili usluge nije veći od 30 %, a tržišni udjel kupca na mjerodavnom tržištu na kojem kupuje ugovornu robu ili usluge nije veći od 30 %.

2. Za potrebe stavka 1., kad na temelju sporazuma koji je sklopilo više stranaka određeni poduzetnik kupuje ugovornu robu ili usluge od poduzetnika koji je stranka sporazuma te prodaje ugovornu robu ili usluge drugom poduzetniku koji je također stranka sporazuma, da bi se primjenjivalo izuzeće iz članka 2., tržišni udjel prvog navedenog poduzetnika, bilo da nastupa kao kupac ili dobavljač, mora odgovarati pragu tržišnog udjela navedenom u tom stavku.

Članak 4.

Ograničenja koja isključuju pogodnost skupnog izuzeća – teška ograničenja

Izuzeće iz članka 2. ne primjenjuje se na vertikalne sporazume koji izravno ili neizravno, samostalno ili u kombinaciji s drugim čimbenicima pod kontrolom stranaka imaju za cilj:

- (a) ograničavanje prava kupca da slobodno određuje prodajnu cijenu, što ne isključuje mogućnost da dobavljač odredi maksimalnu prodajnu cijenu ili preporuči prodajnu cijenu, pod uvjetom da nije riječ o fiksnim ili minimalnim prodajnim cijenama koje su posljedica pritiska ili poticaja bilo koje stranke;
- (b) ako dobavljač primjenjuje sustav isključive distribucije, ograničavanje područja na kojem ili klijentima kojima isključivi distributer može aktivno ili pasivno prodavati ugovornu robu ili usluge, osim:
 - i. ograničavanja aktivne prodaje isključivog distributera i njegovih izravnih klijenata na području ili skupini klijenata koji su rezervirani za dobavljača ili koje je dobavljač isključivo dodijelio najviše pet drugih isključivih distributera;
 - ii. ograničavanja aktivne ili pasivne prodaje isključivog distributera i njegovih klijenata neovlaštenim distributerima koji se nalaze na području na kojem dobavljač primjenjuje sustav selektivne distribucije za ugovornu robu ili usluge;
 - iii. ograničavanja poslovnog nastana isključivog distributera;
 - iv. ograničavanja aktivne ili pasivne prodaje isključivog distributera koji djeluje na razini veleprodaje krajnjim korisnicima;
 - v. ograničavanja mogućnosti isključivog distributera da aktivno ili pasivno prodaje sastavne dijelove, dobavljene za ugradnju, klijentima koji bi te dijelove koristili za proizvodnju iste vrste robe kao one koju proizvodi dobavljač;
- (c) ako dobavljač primjenjuje sustav selektivne distribucije,
 - i. ograničavanje područja na kojem ili klijentima kojima članovi sustava selektivne distribucije mogu aktivno ili pasivno prodavati ugovornu robu ili usluge, osim:
 - (1) ograničavanja aktivne prodaje članova sustava selektivne distribucije i njihovih izravnih klijenata na području ili skupini klijenata koji su rezervirani za dobavljača ili koje je dobavljač isključivo dodijelio najviše pet isključivih distributera;
 - (2) ograničavanja aktivne ili pasivne prodaje članova sustava selektivne distribucije i njihovih klijenata neovlaštenim distributerima koji se nalaze na području na kojem se primjenjuje sustav selektivne distribucije;
 - (3) ograničavanja mjesta poslovnog nastana članovima sustava selektivne distribucije;
 - (4) ograničavanja aktivne ili pasivne prodaje članova sustava selektivne distribucije koji djeluju na razini veleprodaje krajnjim korisnicima;
 - (5) ograničavanja mogućnosti aktivne ili pasivne prodaje sastavnih dijelova, dobavljenih za ugradnju, klijentima koji bi te dijelove koristili za proizvodnju iste vrste robe kao one koju proizvodi dobavljač;
 - ii. ograničavanje međusobne opskrbe članova sustava selektivne distribucije koji djeluju na istim ili različitim razinama trgovine;
 - iii. ograničavanje aktivne ili pasivne prodaje članova sustava selektivne distribucije koji djeluju na razini maloprodaje krajnjim korisnicima, ne dovodeći u pitanje točku (c) podtočku i. prvu i treću alineju;

- (d) ako dobavljač ne primjenjuje sustav isključive distribucije ni sustav selektivne distribucije, ograničavanje područja na kojem ili klijentima kojima kupac može aktivno ili pasivno prodavati ugovornu robu ili usluge, osim:
- i. ograničavanja aktivne prodaje kupca i njegovih izravnih klijenata na području ili skupini klijenata koji su rezervirani za dobavljača ili koje je dobavljač isključivo dodijelio najviše pet isključivih distributera;
 - ii. ograničavanja aktivne ili pasivne prodaje kupca i njegovih klijenata neovlaštenim distributerima koji se nalaze na području na kojem dobavljač primjenjuje sustav selektivne distribucije za ugovornu robu ili usluge;
 - iii. ograničavanja poslovnog nastana kupca;
 - iv. ograničavanja aktivne ili pasivne prodaje kupca koji djeluje na razini veleprodaje krajnjim korisnicima;
 - v. ograničavanja mogućnosti kupca da aktivno ili pasivno prodaje sastavne dijelove, dobavljene za ugradnju, klijentima koji bi te dijelove koristili za proizvodnju iste vrste robe kao one koju proizvodi dobavljač;
- (e) sprečavanje kupca ili njegovih klijenata da učinkovito upotrebljavaju internet za prodaju ugovorne robe ili usluga jer se time ograničava područje na kojem ili klijenti kojima se ugovorna roba ili usluge mogu prodavati u smislu točaka (b), (c) i (d), ne dovodeći u pitanje mogućnost da se kupcu nametnu:
- i. druga ograničenja internetske prodaje; ili
 - ii. ograničenja internetskog oglašavanja čiji cilj nije spriječiti upotrebu cijelog kanala internetskog oglašavanja;
- (f) ograničavanje dogovoreno između dobavljača dijelova i kupca koji se bavi ugradnjom tih dijelova, mogućnosti dobavljača da prodaje dijelove kao rezervne dijelove krajnjim korisnicima ili serviserima, trgovcima na veliko ili drugim pružateljima usluga koje kupac nije ovlastio za popravak ili servisiranje svojih proizvoda.

Članak 5.

Isključena ograničenja

1. Izuzeće iz članka 2. ne primjenjuje se na sljedeće obveze sadržane u vertikalnim sporazumima:
 - (a) izravne ili neizravne obveze nenatjecanja čije je trajanje neograničeno ili premašuje pet godina;
 - (b) izravne ili neizravne obveze koje kupca sprečavaju da nakon prestanka sporazuma proizvodi, kupuje, prodaje ili preprodaje robu ili usluge;
 - (c) izravne ili neizravne obveze koje članove sustava selektivne distribucije sprečavaju da prodaju robne marke određenih konkurentnih dobavljača;
 - (d) izravne ili neizravne obveze koje kupca usluga internetskog posredovanja sprečavaju da nudi, prodaje ili preprodaje robu ili usluge krajnjim korisnicima pod povoljnijim uvjetima koristeći se konkurentnim uslugama internetskog posredovanja.
2. Odstupajući od stavka 1. točke (a), vremensko ograničenje od pet godina ne primjenjuje se ako kupac prodaje ugovornu robu ili usluge iz poslovnih prostora i sa zemljišta čiji je vlasnik dobavljač ili koje je dobavljač uzeo u zakup od trećih strana koje nisu povezane s kupcem, pod uvjetom da trajanje obveze nenatjecanja ne prelazi razdoblje tijekom kojeg kupac koristi te poslovne prostore i zemljište.
3. Odstupajući od stavka 1. točke (b), izuzeće iz članka 2. primjenjuje se na svaku izravnu ili neizravnu obvezu koja kupca sprečava da nakon prestanka sporazuma proizvodi, kupuje, prodaje ili preprodaje robu ili usluge ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
 - (a) obveza se odnosi na robu ili usluge koje konkuriraju ugovornoj robi ili uslugama;

- (b) obveza je ograničena na poslovne prostore i zemljište s kojeg je kupac djelovao za vrijeme trajanja ugovora;
- (c) obveza je neophodna radi zaštite znanja i iskustva koje je dobavljač prenio kupcu;
- (d) trajanje obveze je ograničeno na rok od jedne godine nakon prestanka sporazuma.

Stavkom 1. točkom (b) ne dovodi se u pitanje mogućnost nametanja vremenski neograničenog ograničenja korištenja i otkrivanja znanja i iskustva koje nije javno poznato.

Članak 6.

Ukidanje pogodnosti u pojedinačnim slučajevima

1. Komisija može ukinuti pogodnost iz ove Uredbe na temelju članka 29. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1/2003 ako u bilo kojem slučaju utvrdi da vertikalni sporazum na koji se primjenjuje izuzeće iz članka 2. ove Uredbe ipak proizvodi učinke koji nisu u skladu s člankom 101. stavkom 3. Ugovora. Takvi učinci mogu na primjer nastati ako je mjerodavno tržište za pružanje usluga internetskog posredovanja vrlo koncentrirano, a tržišno natjecanje među pružateljima takvih usluga ograničeno je zbog kumulativnog učinka paralelnih mreža iz sličnih sporazuma koje kupce usluga internetskog posredovanja ograničavaju u ponudi, prodaji ili preprodaji robe ili usluga krajnjim korisnicima pod povoljnijim uvjetima na svojim kanalima izravne prodaje.

2. Tijelo države članice nadležno za tržišno natjecanje može ukinuti pogodnost ove Uredbe ako su ispunjeni uvjeti iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 1/2003.

Članak 7.

Neprimjenjivanje ove Uredbe

Ako paralelne mreže sličnih vertikalnih ograničenja pokrivaju više od 50 % mjerodavnog tržišta, Komisija može na temelju članka 1.a Uredbe br. 19/65/EEZ uredbom proglasiti da se ova Uredba ne primjenjuje na vertikalne sporazume koji sadrže određena ograničenja na tom tržištu.

Članak 8.

Primjena praga tržišnog udjela

Za potrebe primjene pragova tržišnog udjela iz članka 3. primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) tržišni udjel dobavljača izračunava se na temelju iskazanog prihoda ostvarenog od prodaje, a tržišni udjel kupca na temelju iskazanog prihoda ostvarenog od kupnje. Ako podaci o ostvarenom prihodu od prodaje ili kupnje nisu dostupni, za utvrđivanje tržišnog udjela predmetnog poduzetnika mogu se koristiti procjene koje se temelje na drugim pouzdanim tržišnim podacima, uključujući količinu proizvoda prodanih i kupljenih na tržištu;
- (b) tržišni udjeli izračunavaju se na temelju podataka za prethodnu kalendarsku godinu;
- (c) tržišni udjel dobavljača uključuje svu robu ili usluge kojima je opskrbio vertikalno integrirane distributere s ciljem prodaje;
- (d) ako tržišni udjel poduzetnika u trenutku sklapanja sporazuma nije veći od 30 %, ali naknadno se poveća iznad tog iznosa, izuzeće iz članka 2. i dalje se primjenjuje tijekom razdoblja od dvije uzastopne kalendarske godine koje slijede godinu u kojoj je prvi put premašen prag od 30 %;
- (e) tržišni udjel koji drže poduzetnici navedeni u članku 1. stavku 2. drugom podstavku točki (e) jednako se dijeli na svakog poduzetnika koji ima prava ili ovlasti navedene u točki (a) tog podstavka;

*Članak 9.***Primjena praga prihoda**

1. Za potrebe izračuna ukupnog godišnjeg prihoda u smislu članka 2. stavka 2., ukupan godišnji prihod koji je relevantna stranka vertikalnog sporazuma ostvarila tijekom prethodne financijske godine pribraja se ukupnom godišnjem prihodu koji su ostvarili njezini povezani poduzetnici u odnosu na svu robu i usluge, umanjeno za sve pristojbe i poreze. U tu se svrhu ne uzimaju u obzir transakcije između stranke vertikalnog sporazuma i njezinih povezanih poduzetnika ni transakcije između njezinih povezanih poduzetnika.
2. Izuzeće iz članka 2. nastavlja se primjenjivati ako tijekom razdoblja od dvije uzastopne financijske godine iznos ukupnog godišnjeg prihoda ne premašuje 10 %.

*Članak 10.***Prijelazno razdoblje**

Zabrana utvrđena u članku 101. stavku 1. Ugovora ne primjenjuje se tijekom razdoblja od 1. lipnja 2022. do 31. svibnja 2023. na sporazume koji su već na snazi 31. svibnja 2022., a ne ispunjavaju uvjete za izuzeće iz ove Uredbe, ali na dan 31. svibnja 2022. ispunjavaju uvjete za izuzeće iz Uredbe (EU) br. 330/2010.

*Članak 11.***Razdoblje valjanosti**

Ova Uredba stupa na snagu 1. lipnja 2022.

Prestaje važiti 31. svibnja 2034.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 10. svibnja 2022.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN